

УДК 811.111'373.2+372.881.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-4-48>**Наталія ШВЕЦЬ,***orcid.org/0000-0002-2928-5164*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання

Університету Григорія Сковороди в Переяславі

(Переяслав, Київська область, Україна) *nathalie.chvets@gmail.com***Тетяна ШВЕЦЬ,***orcid.org/0000-0002-5798-7630*

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання

Університету Григорія Сковороди в Переяславі

(Переяслав, Київська область, Україна) *chvetstatiana@gmail.com*

АНГЛІЙСЬКІ, НІМЕЦЬКІ ТА ФРАНЦУЗЬКІ ОНІМИ ЯК ЗАСІБ ЗБАГАЧЕННЯ СЛОВНИКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗЗСО

Статтю присвячено розгляду особливостей англійських, німецьких та французьких онімів (власних назв) як засобів збагачення словника майбутніх учителів іноземних мов загальних закладів середньої освіти.

Автори розглянули поняття активного, пасивного та потенційного словника іноземної мови, проаналізувавши визначення вітчизняних та зарубіжних дослідників (Г. Деркач, І. Полюк, Л. Бондар, М. Торчинський, М. Кульберг, Є. Розанов, М. Арапов, С. Логвіна), запропонували визначення вищезазначених понять.

У статті детально класифіковано оніми англійської, німецької та французької мов, наведено приклади кожного виду онімів трьома мовами.

Подано методичні рекомендації для введення онімів у склад активного та пасивного мінімумів, акцентовано на важливості першого ознайомлення з власними назвами за допомогою таких видів роботи, як презентації, відеоролики, інсценування.

Розглянуто специфіку вивчення онімів у складі фразеологічних одиниць англійської, німецької та французької мов, наведено приклади вправ для вивчення фразеологічних аспектів власних назв різних видів трьома мовами.

Проаналізовано особливості стилістичного аналізу власних назв різних типів під час занять із домашнього читання іноземними мовами, подано рекомендації для підбору творів для домашнього читання англійською, французькою та німецькою мовами.

Розглянуто етимологічний потенціал онімів, визначено, що етимологічний аналіз допомагає розібратися в ролі функцій власних назв, дізнатися значення та походження оніма, що визначає його як повноправний елемент лінгвістичної системи і сприяє більш повному цілісному сприйняттю під час розгляду. Наведено приклад завдання для етимологічного вивчення онімів англійської, німецької та французької мов.

Ключові слова: власна назва, онім, активний словник, пасивний словник, англійська мова, французька мова, німецька мова, майбутній учитель закладів загальної середньої освіти.

Nataliia SHVETS,*orcid.org/0000-0002-2928-5164*

Ph.D. in Philology,

Associate Professor at Foreign Languages, Translation and Teaching Methods Department

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) *nathalie.chvets@gmail.com***Tetiana SHVETS,***orcid.org/0000-0002-5798-7630*

Ph.D. in Pedagogy,

Associate Professor at Foreign Languages, Translation and Teaching Methods Department

Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav

(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) *chvetstatiana@gmail.com*

ENGLISH, GERMAN AND FRENCH ONYMS AS MEANS OF ENRICHING FUTURE TEACHERS' VOCABULARY

The article is devoted to analyzing the peculiarities of English, German and French onyms (proper names) as means of enriching the vocabulary of future teachers of foreign languages (English, German and French) of secondary schools.

The authors examined the notion of the active, passive and potential vocabulary of foreign language by analyzing the definitions of native and foreign scientists (H. Derkach, I. Polyuk, L. Bondar, M. Torchyns'kyu, M. Kul'berh, Ye. Rozanov, M. Arapov, S. Lohvina), they proposed the work definitions of mentioned terms.

In the paper, the authors made detailed classification of English, German and French onyms, where they gave the examples of every onym type in three languages.

There were given methodological recommendations for introducing the onyms as part of active and passive minimums, the special emphasis were made on the importance of the first meeting with the proper names with the help of such activities as presentations, videos and drama scenes.

The authors examined the specifics of learning onyms as part of phraseological units of the English, German and French languages, they gave the examples of exercises for learning phraseological aspects of proper names of different types in three languages.

In the paper, the authors considered the peculiarities of stylistic analysis of proper names of different types during the lessons of home reading in foreign languages, they gave the recommendations for choosing the works for home reading in English, German and French.

There were examined the etymological potential of onyms, it was noted that etymological analysis helps clarify the functions of proper names, get to know the meaning and etymology of the onym. This defines onyms as fully fledged unit of linguistic system and enables to more fully perceive them when analyzing. In the end of the article the authors gave an example of a task for etymological learning of onyms of the English, German and French language.

Key words: proper name, onym, active vocabulary, passive vocabulary, English, French, German.

Постановка проблеми. У процесі формування лексичної компетенції майбутніх учителів іноземних мов закладів загальної середньої освіти велике значення має систематична практика, яка має бути побудована за певними методичними принципами. Вправи на формування лексичної компетенції мають бути спрямовані на те, щоб зробити лексичні одиниці, які слугують для комунікації, доступними не тільки в рецептивному плані, а і в продуктивному, що дозволить філологам використовувати слова, зафіксовані в певних ситуаціях спілкування, для розуміння або вираження думки усно чи письмово.

Аналіз досліджень. Дослідники вважають, що словниковий запас кожної людини складається з активного, пасивного і потенційного шарів. Ядро, яке є лексичним мінімумом, науковці називають активним (або ж продуктивним) словником. До нього належать лексичні одиниці, які використовують для продуктивних видів мовленнєвої діяльності, тобто для говоріння та письма.

Численніший шар називають пасивним (або рецептивним) словником. Сюди належать лексичні одиниці, які можна використати під час рецептивних видів мовленнєвої діяльності – читання та аудіювання. Під час вивчення іноземної мови обов'язково має відбуватися диференціація цих двох шарів. Проте між ними, звісно, залишається тісний зв'язок (Українська мова, 2004: 13, 482).

На думку Г. Деркач, «джерелом активного словникового запасу студентів є усні діалоги та монологи зі спеціальності – подання слухового образу через аудіювання з подальшим переходом

до артикуляції, читання та письма. ... Джерелами пасивного словника є друковані тексти (фахова, наукова та публіцистична література), а також аудіо- та відеоінформація» (Деркач, 2014: 21).

І. Полюк та Л. Бондар вважають, що найчастіше відбувається перехід лексики з активного словника в пасивний. На думку дослідників, зв'язок між активною й пасивною частинами словника полягає в тому, що активний словник є ядром лексичного запасу студентів (Полюк, Бондар 2008: 200).

За словами М. Торчинського, «... така градація проводиться і серед власних назв, які, проте, мають певні диференційні особливості щодо такого розподілу, однак підпорядковуються загальним законам, серед яких основним можна вважати використання лінгвостатистичних та соціолінгвістичних методів, а також з'ясування ментальних ознак (місця онімів у людській свідомості загалом та пам'яті окремої людини) (Торчинський 2012: 190).

Найбільшим шаром є потенційний словник, до якого належать не вивчені раніше лексичні одиниці, про значення яких можна здогадатися під час читання або аудіювання за допомогою знайомих словотворчих елементів, подібності з рідною чи іншими іноземними мовами (інтернаціональні слова), конверсією, контекстом. Якщо реальний словник, до якого входять активний та пасивний, є приблизно однаковим у тих, хто навчається, то потенційний словник може бути різним за рахунок самостійного читання. Саме його необхідно постійно розширювати (Кульберг, 2018).

Тлумачення поняття «потенційний словник» не є однозначним у методичній літературі. Так, одна група дослідників (М. Арапов, Є. Розанов) ототожнювали його з поняттям «пасивний словник», який, за словами М. Арапова, містить частину словникового складу мови, що складається з лексичних одиниць, «вживання яких обмежене особливостями явищ, які вони позначають (назви рідкісних реалій, історизмів, власних імен), або лексичних одиниць, які відомі тільки частині носіїв мови (архаїзми, неологізми) і які використовують тільки в окремих функціональних стилях мови (книжному, розмовному, газетному тощо)» (Арапов 1990: 369).|

Щодо Є. Розанова, то вчений до пасивного і, відповідно, до потенційного словника уналежнював слова та фразеологічні одиниці, значення яких можна зрозуміти з контексту або встановити самостійно на основі розуміння мовної форми слова або значення його кореня (Розанов, 1966).|

У своїй статті ми будемо дотримуватися визначення поняття, сформованого С. Логвіною: «потенційним є словник, який містить три групи слів:

1) номінативну, що складається з нових слів, необхідних для професійно зорієнтованої мовленнєвої діяльності та полісемії значень;

2) деривативну, яка складається зі слів, похідних від лексики номінативної групи (шляхом словотворення, словоскладання, конверсії, скорочення, ад'єктивації, субстантивації, чергування звуків і перенесення наголосу в слові);

3) ідіомативну, що складається із семантично неподільних висловлювань з ускладненою інтуїтивною семантизацією» (Логвіна 2014: 19).

Мета статті – вивчити особливості англійських, німецьких та французьких онімів як засіб збагачення словника майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. Власні імена пронизують усю мовну практику людини, супроводжуючи її в усіх сферах життя та діяльності. Спеціалісти різних профілів здавна зацікавлені в отриманні найбільш повної і точної інформації, яку несе ім'я: про час, місце і людей, що його утворили, про реалії, які його супроводжували (Котоус, 2019).

Науковці неодноразово намагалися класифікувати власні назви. Проаналізувавши наявні класифікації, ми спираємося на запропонований І. Білоус загальний поділ власних назв. Авторка вдало врахувала відомі класифікації онімів (А. Баха, Г. Бауера, В. Кам'янця).

У класифікації розрізняємо чотири основні групи референтів:

1. Назви живих істот, куди входять:
    - власні назви людей (Angela, Busch, Ben, Charlie, Jean);
    - колективні (die Albrechts, the Jones, les Dumas);
    - фіктивних істот (Frau Holle, Shrek, le Chaperon Rouge);
    - тварин (Bello, Holi, Bruno);
    - флори (Renette, Bardsey apple, Florina).
  2. Назви речей, подій тощо:
    - власні назви подій (Berlinale, Toussaint, Air Fair);
    - природних явищ (Mireille (Taifun), Kathrina (Hurricane), Ouragan Stephanie);
    - ідеоніми (Maastrichter Vertrag, Epoque de la Renaissance, Middle Ages);
    - хремотоніми (Audi, Peugeot, Ford).
  3. Назви організацій і установ:
    - власні назви державних інституцій (der Bundestag, Quai d'Orsay, House of Lords);
    - власні назви комерційних інституцій (Commerzbank, Crédit Agricole, Royal Bank of Scotland Group);
    - власні назви партійних утворень (CDU, PCF, Scottish National Party);
    - музичних груп (Rolling Stones, Mirage, Rammstein);
    - спортивних організацій (FC Bayern München, Paris Saint-Germain, Manchester United);
    - громадських, суспільних, релігійних та інших утворень (Amnesty International, Société Nationale Chemin de Fer).
  4. Назви географічних об'єктів:
    - власні назви країн і державних утворень (Deutschland, la France, England);
    - федеральних земель, провінцій, кантонів (Kunduz, Provence, North England);
    - власні назви міст (Berlin, New York, Bordeaux);
    - районів міст (Charlottenburg, Saint-Germain-des-Prés, Essex);
    - вулиць, доріг, площ (der Gendarmenmarkt, les Champs Elysées, Trafalgar Square);
    - власні назви будівель (Kathedrale St. Jacobus, Notre Dame de Paris, Big Ben);
    - географічних регіонів (Asien, Pas de Calais, Wels);
    - власні назви гір (die Alpen, le Massif Central, the Alps);
    - гідроніми (Bodensee, la Seine, Thames);
    - власні назви об'єктів позаземного простору (der Mars, Venus, Jupiter) тощо (Білоус 2014: 87).
- Важливим є введення онімів, перше ознайомлення з ними на заняттях. Наведемо декілька методичних рекомендацій, які допоможуть вирішити це завдання.

Лексика активного мінімуму має вводитися в усній формі в окремих реченнях або в розповіді. Потрібно прагнути до максимальної яскравості першого знайомства студентів із новими лексичними одиницями і намагатися пов'язати їх із тією чи іншою життєвою ситуацією, оскільки перше сприйняття має велике значення для запам'ятовування.

Також можна запропонувати студентам інсценування. Яскраве введення лексичних одиниць ефективно проводиться за допомогою засобів наочності. Запам'ятовуються слова під час їх уведення із використанням предметів, які вони позначають, продемонстровані викладачем у процесі використання презентації або відеоролика. Після усного вступу викладач вимовляє нові слова (кожне слово окремо), а студенти повторюють їх індивідуально і хором. Це потрібно для первинного закріплення звукової форми слова.

Нові слова корисно ще й записати, а також провести звуко-буквений аналіз.

Лексику пасивного мінімуму слід уводити також у розповіді (або в окремих реченнях), але можна і у вигляді окремих лексичних одиниць, ізольовано від контексту. Розкриття значення і пояснення в цьому разі об'єднані. Пояснювати доводиться особливості звукової і графічної форми слова, значення чи відтінки значення, що відхиляються від правил, граматичні форми. Онімна лексика часто використовувалася під час утворення фразеологічних одиниць. Вивчення фразеологічних аспектів мови в межах однієї предметної дисципліни дозволяє розширити пізнання того, хто вивчає історію і культуру народу, мова якого вивчається.

Для вивчення фразеологічних одиниць з онімами можна використовувати такі види вправ:

1. *З'єднайте фразеологізми та їх еквіваленти.*

Англ.

curse of Cain –
proper Charlie –
nosy Parker –
Adam's ale/wine –
between Scylla and Charybdis –
before one can say Jack Robinson

прокляття Каїна
звичайна вода
між двох вогнів
дурень
не сунь носа до чужого проса
не встигнеш й оком моргнути

Нім.

ein dummer August
ein Hans im Glück
der billige Jakob
jemanden Moritz lehren

вчити когось уму-розуму,
вуличний торговець,
щасливчик, везучий
блазень, клоун

Франц.

couleur Isabelle
le quart d'heure de Rablais
le mot de Cambronne
se porter comme le Pont-Neuf
le mariage à la parisienne

незаконний шлюб
світло-жовтий колір
добре почуватися
час віддачі боргів
грубе слово, лайка

2. *Напишіть діалог, використовуючи одну з таких фразеологічних одиниць:*

Англ. rob Peter to pay Paul – перепозичити, all my eye and Betty Martin – Нісенітниця!, Wellington boots – гумові чоботи,

Нім. der alte Adam – старі звички, застарілі погляди, jemandem den Schwarzen Peter zuschieben – перекладати провину, відповідальність (за що-небудь) на інших.

Франц. Paris ne s'est pas fait en un jour – Париж також будувався не за один день, avoir un pied parisien – бути справжнім парижанином.

3. *Поясніть значення вислову:*

Англ. Alnaschar dream, bow down in the house of Rimmon; Cassandra warnings.

Нім. Was Hänschen nicht lernt, lernt Hans nimmermehr, Was Hans für wahr halt, ist dem Franz kein Bargeld, Barbara ist meine Tante, aber die Wahrheit-meine Schwester.

Франц. a un oeil à Paris, l'autre à Pontoise, Pleurer comme une Madeleine.

Стилістичний аналіз власних назв найчастіше проводиться в процесі вивчення художніх творів, що підтверджує наявність в онімів прихова-

них конотацій і переконливого потенціалу, звичні функції оніма з точки зору більш простого мовного підходу переломлюються і розкриваються під впливом стилістичних прийомів.

Найчастіше оніми трапляються під час роботи над книгами для домашнього читання, головна мета якого – здобуття необхідних знань під час поглибленого вивчення іноземних мов. На заняттях такого типу можуть бути розглянуті твори іноземних авторів, які, по-перше, входять до списку обов'язкової літератури, необхідної до прочитання; по-друге, можуть бути використані художні матеріали, тісно пов'язані з темами, закріпленими програмою (особливо цікавими будуть твори, де описують події зарубіжної історії); по-третє, студенти можуть самі брати участь у виборі літератури, що вивчається, відповідно до художніх уподобань.

Варіант заняття, основною спрямованістю якого є навчання коректного аналізу художніх текстів, поєднує використання навичок, отриманих на занятті іноземної мови, із застосуванням вузьких знань за темою «Власні імена в англійській / німецькій / французькій мові».

Етимологічний потенціал онімів допомагає розібратися в ролі їх функцій, дізнатися значення та походження оніма, що визначає його як повноправний елемент лінгвістичної системи і сприяє більш повному цілісному сприйняттю під час аналізу.

Наприклад, студентам пропонується текст про відомих людей. Матеріал тексту має бути цікавим та актуальним для студентів. Для підвищення зацікавленості слід запропонувати студентам дізнатися етимологію імен людей, про яких ідеться в завданні. За допомогою такого завдання не лише тренується читання, а й виховується інтерес до культури та її представників.

Завдання. Прочитайте текст, за допомогою словника знайдіть значення власних назв, які є в ньому.

Sir Arthur Ignatius Conan Doyle was a British writer and physician. He created the character Sherlock Holmes in 1887 for *A Study in Scarlet*, the first of four novels and fifty-six short stories about Holmes and Dr. Watson. The Sherlock Holmes stories are milestones in the field of crime fiction.

Doyle was a prolific writer; other than Holmes stories, his works include fantasy and science fiction stories about Professor Challenger and humorous stories about the Napoleonic soldier Brigadier Gerard, as well as plays, romances, poetry, non-fiction, and historical novels. One of Doyle's early short stories, «J. Habakuk Jephson's Statement» (1884), helped to popularise the mystery of the Mary Celeste.

Das deutsche Supermodel der 90er Jahre wollte eigentlich Anwältin werden, wurde aber in einer Düsseldorfer Diskothek vom Chef einer Modelagentur entdeckt. Karl Lagerfeld war von Claudia Schiffer begeistert und bezeichnete sie als seine Muse. Er war der Erste, der sie auf den Laufsteg holte. Sie modelte für alle großen Modehäuser und machte Werbung für Luxusmarken.

Der Hamburger ging Mitte der 1950er Jahre nach Paris, wo er bald zu den ganz großen Modeschöpfern zählte. Dem Label Chanel verhalf er als Chefdesigner zu neuem Glanz, sein eigenes Label nannte er schlicht „Lagerfeld“. Lagerfeld galt als Exzentriker, seine Katze hatte sogar einen eigenen Twitter-Account. 2019 ist Karl Lagerfeld gestorben.

Adolphe Dumas, né à la Chartreuse de Bonpas à Caumont-sur-Durance (Vaucluse) le 18 décembre 1805 et mort à Puys, lieu-dit près de Dieppe (Seine-Inférieure), le 15 août 1861, est un poète et auteur dramatique français. Sa place dans le panthéon littéraire lui fut assurée par un vers malheureux, dit «vers du hareng saur», devenu une illustration classique de la figure de style appelée kakemphaton.

Il fait ses études à Avignon, puis à Paris, où l'a invité à la rejoindre sa sœur Laure. Il se mêle activement au mouvement littéraire de 1830 et chante la Révolution de Juillet dans un dithyrambe intitulé *Les Parisiennes*. En 1835, il publie une épopée de quinze mille vers, *La Cité des hommes*, qui ne rencontre auprès du public aucun écho. Il se tourne alors vers le théâtre. Sa première pièce, un drame philosophique intitulé *Fin de la comédie, ou la Mort de Faust et de Dom Juan*, est reçue par le comité de lecture du Théâtre-Français mais interdite par la censure.

Виконуючи подібні вправи, студенти не лише ознайомлюються з онімами мови, що вивчається, а й засвоюють їх правопис та значення, що сприяє збагаченню словникового запасу.

Висновки. У результаті дослідження зроблено такі висновки:

- 1) словниковий запас можна умовно поділити на активний, пасивний та потенційний;
- 2) є різноманітні класифікації онімів англійської, німецької та французької мов, приклади яких подано трьома мовами;
- 3) запропоновано методичні рекомендації для введення онімів у склад активного та пасивного мінімумів, наголошено на важливості першого ознайомлення з онімами за допомогою презентацій, відеороликів, інсценувань;
- 4) вивчення онімів у складі фразеологізмів трьох мов також є продуктивним, що увиразнено прикладами вправ для вивчення фразеологічних аспектів власних назв різних видів;

5) проаналізовано особливості стилістичного аналізу онімів під час занять із домашнього читання, надано рекомендації для підбору творів для домашнього читання іноземними мовами;

6) етимологічний аналіз онімів уможливило виявлення ролі функцій власних назв, значення та походження оніма, що є повноправним елементом лінгвістичної системи і сприяє більш повному

цілісному сприйняттю під час його аналізу, що продемонстровано прикладами завдань для етимологічного вивчення онімів англійської, німецької та французької мов.

Перспективи подальших пошуків полягають у можливості дослідження особливостей вивчення онімів у закладах загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арапов М. В. Пассивный словарь. Лингвистический энциклопедический словарь. Москва : Советская энциклопедия, 1990. 461 с.
2. Білоус І. Л. Власні назви у німецьких газетно-публіцистичних жанрах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Херсон, 2014 . 178 с.
3. Деркач Г. Особливості відбору лексичного мінімуму для активного і пасивного словника студентів факультетів фізичного виховання. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2014. № 10(2). С. 19–24. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10(2)_5).
4. Котоус О. Антропоніми німецької мови в соціолінгвістичному аспекті. *Наука. Освіта. Молодь*. 2019. № 1. С. 170–173.
5. Кульберг М. Основні засоби семантизації незнайомої лексики для розширення потенційного словника студентів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія»*, 2018. 1(25), 194–195. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/1064>
6. Логвіна С. А. Формування потенційного англомовного словника майбутніх філологів для сприймання автентичного мовлення : дис. ... канд. пед. наук. Одеса, 2014. 289 с.
7. Полук І. С., Бондар Л. В. Методична типологія лексики. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка* : збірник наукових праць. 2008. № 3(24). С. 200–204.
8. Розанов Е. Д. Об обучении синтетическому (беспереvodному) чтению на старшей ступени. *Иностр. яз. в шк.* 1966. № 1. С. 2–11.
9. Торчинський М. М. Власні назви як складники активного і пасивного словника. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2012. Вип. 5. С. 190–200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apftp_2012_5_27
10. Українська мова : енциклопедія. редкол.: В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» імені М. П. Бажана, 2004. 824 с.

REFERENCES

1. Arapov M.V. Passyvnyy slovar' [Passive dictionary]. *Lynhvystycheskyy éntsyklopedycheskyy slovar'*. M. : Sovetskaya éntsyklopedyya, 1990. S. 461. [in Russian].
2. Bilous I.L. Vlasni nazvy u nimets'kykh hazetno-publitsystychnykh zhanrakh [Proper names in German newspaper and journalistic genres]: avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.04. Kherson, 2014 . 178 s. [in Ukrainian].
3. Derkach H. Osoblyvosti vidboru leksychnoho minimumu dlya aktyvnoho i pasyvnoho slovnyka studentiv fakul'tetiv fizychnoho vykhovannya. [Peculiarities of lexical minimum selection for active and passive vocabulary of students of physical education faculties]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelya*. 2014. № 10(2). S. 19–24. Rezhym dostupu: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_10(2)_5). [in Ukrainian].
4. Kotous O. Antroponimy nimets'koyi movy v sotsiolingvistychnomu aspekti. [Anthroponyms of the German language in the sociolinguistic aspect]. *Nauka. Osvita. Molod'*. 2019. № 1. С. 170–173. [in Ukrainian].
5. Kul'berh M. (2018). Osnovni zasoby semantyzatsiyi neznayomoyi leksyky dlya rozshyrennya potentsiynoho slovnyka studentiv. [The main means of semantization of unfamiliar vocabulary to expand the potential vocabulary of students]. *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu "Ostroz'ka akademiya": Seriya "Filolohiya"*, 1(25), 194–195. vylucheno iz <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/1064> [in Ukrainian].
6. Lohvina S.A. Formuvannya potentsiynoho anhlomovnoho slovnyka maybutnikh filolohiv dlya spryumannya avtentychnoho movlennya [Formation of a potential English-language dictionary of future philologists for the perception of authentic speech]: dys. ... kand. ped. nauk. Odessa, 2014. 289 s. [in Ukrainian].
7. Polyuk I.S., Bondar L.V. Metodychna typolohiya leksyky. [Methodical typology of vocabulary]. *Visnyk NTUU "KPI". Filosofiya. Psykholohiya. Pedagogika* : zbirnyk naukovykh prats'. 2008. № 3(24). S. 200–204. [in Ukrainian].
8. Rozanov E.D. Ob obuchenyy syntetycheskomu (beperevodnomu) chtenyyu na starshey stupeny. [About teaching synthetic (non-translatable) reading at the senior level]. *Ynostr. yaz. v shk.* 1966. № 1. S. 2–11. [in Russian].
9. Torchyn's'kyu M.M. Vlasni nazvy yak skladnyky aktyvnoho i pasyvnoho slovnyka. [Proper names as components of active and passive vocabulary]. *Aktual'ni problemy filolohiyi ta perekladознавства*. 2012. Vyp. 5. S. 190–200. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apftp_2012_5_27 [in Ukrainian].
10. Ukrayins'ka mova: entsyklopediya. [Ukrainian language: encyclopedia]. redkol.: V. M. Rusaniv's'kyu (spivholova), O. O. Taranenko (spivholova), M. P. Zyablyuk ta in. K.: Vyd-vo "Ukrayins'ka entsyklopediya" im. M. P. Bazhana, 2004. 824 s. [in Ukrainian].